

Bouwstenen en beleidsopties bij een stelselwijziging

Deze notitie bespreekt mogelijke bouwstenen en beleidsopties voor de stelselwijziging van het jacht- en faunabeheer. Deze bouwstenen en beleidsopties zijn tot stand gekomen door inbreng van provincies en maatschappelijke organisaties. Het ministerie van LVVN onderschrijft deze voorstellen niet, maar gebruikt ze als basis om verschillende perspectieven en opties te verkennen.

De bouwstenen vertegenwoordigen bredere aanpassingen in wet- en regelgeving. Ze kunnen afzonderlijk worden ingezet, maar ook gecombineerd. Daarnaast worden een aantal specifieke beleidsopties voorgesteld, die kleinere aanpassingen van de wet- en regelgeving inhouden. De juridische realiseerbaarheid van deze bouwstenen en beleidsopties is op hoofdlijnen getoetst.

In de komende periode willen we de volgende zaken gezamenlijk onderzoeken:

- Is de beschrijving en uitwerking duidelijk en volledig?
- Zijn de verwachte effecten en consequenties correct ingeschat? Is er consensus over deze inschattingen?
- Hoe waarderen verschillende betrokkenen de bouwstenen en beleidsopties? Welke voorwaarden verbinden zij daaraan?

De inzichten uit deze onderzoeken zullen worden verwerkt in een aangescherpte versie van dit document waarin keuzes worden gemaakt. Dit vormt de basis voor een conceptadvies over een toekomstig stelsel, dat begin 2025 wordt besproken en aangepast in samenwerking met stakeholders.

Naast wet- en regelgeving zullen we aandacht besteden aan de uitvoering. Deze maatregelen zullen landen in een implementatieplan en zullen samen met stakeholders worden uitgewerkt. Het projectplan hiervoor wordt gezamenlijk opgesteld in het eerste kwartaal van 2025.

Let op: Het is niet de bedoeling dat één bouwsteen als dé oplossing wordt gekozen. De bouwstenen dienen als startpunt voor gesprekken met stakeholders. Het doel is een breed gedragen inzicht in de wensen en behoeften voor de stelselwijziging.

Bouwstenen

In het vervolg worden vijf bouwstenen voor de inrichting van het stelsel beschreven.

Bouwsteen A: benuttingsjacht losgekoppeld van faunabeheer

Beschrijving
<p>In deze bouwsteen wordt de koppeling tussen het jachtrecht en de uitvoering van schadebeperking losgekoppeld. Jacht en beheer worden gescheiden.</p> <p>Schadebeperking door afschot kan worden uitgevoerd door iedereen die met succes een jachtexamen heeft afgelegd en in opdracht van de grondeigenaar werkt. Dit betekent dat de coördinerende rol van de wildbeheereenheid alleen nog van toepassing is op de jacht voor benutting. Ook in de FBE hebben jagers geen zitting meer.</p>
Mogelijke consequenties
<ul style="list-style-type: none">• Schadebeperking en populatiebeheer komen los te staan van jacht, waardoor het jachtrecht geen rol speelt bij afwegingen over schadebeperking en populatiebeheer.• Binnen faunabeheer hoeft alleen nog een balans gevonden te worden tussen schadebeperking en soortenbescherming.
Effecten
<p>Probleemoplossend vermogen</p> <ul style="list-style-type: none">• De scheiding leidt tot een duidelijkere structuur voor jacht enerzijds en schadebeperking anderzijds. Bij afwegingen over schadebeperking spelen jachtbelangen geen rol. Tegelijkertijd is de samenhang in de uitvoering verdwenen door het verdwijnen van de coördinerende rol van de wildbeheereenheid, en kan dit de complexiteit verhogen. Dit betekent dat het jachtrecht op een bepaalde soort kan interveniëren met het faunabeheer op dezelfde soort door een ander persoon. <p>Maatschappelijke effecten op beleidsdoelen</p> <ul style="list-style-type: none">• <i>Beschermen</i>: Beheer en schadebeperking kan alleen plaatsvinden op basis van vergunningen, waarvoor de onderbouwingsvereisten niet veranderen. Op gebiedsniveau en uitvoeringsniveau kan het lastiger zijn om populaties te beschermen, aangezien er geen coördinerende rol van de wildbeheereenheid is.• <i>Schadebeperking</i>: Een helderder rolverdeling tussen opdrachtnemer en -gever maakt het eenvoudiger om betaalde jagers te vragen, indien afschot aan de orde is. Dit kan leiden tot een effectievere invulling van schadebeperking met grotere inzet van preventieve middelen.• <i>Benutten</i>: de situatie voor benutten wijzigt niet direct, maar benutting gerelateerd aan schadebeperking kan afnemen. <p>Uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid</p> <p>De handhaafbaarheid op uitvoeringsniveau kan complexer worden, aangezien een coördinerende rol van de wildbeheereenheid ontbreekt.</p> <p>Kosten</p> <p>Waarschijnlijk is er een afname van tegemoetkoming voor schade door een heldere opdrachtnemer/opdrachtgever relatie en meer nadruk op preventieve maatregelen.</p> <p>Combinatie van mogelijke bouwstenen en beleidsopties</p> <p>Deze bouwsteen is te combineren met alle bouwstenen en alle beleidsopties. Deze bouwsteen kent overlap met een optie van bouwsteen E.</p>

Bouwsteen B: effectgericht jacht en faunabeheer

Beschrijving

In de faunabeheerplannen komt effectgericht werken centraal te staan op basis van gerichte maatschappelijke doelstellingen. Na het vaststellen van de beoogde effecten voor deze doelstellingen wordt uitwerking gegeven aan de verschillende middelen om deze doelen te bereiken. Periodiek vindt evaluatie en bijsturing op deze beoogde effecten plaats. Daarnaast blijft beheer ten bate van (incidentele) schadebeperking mogelijk op een vergelijkbare manier als in het huidige stelsel.

Een dergelijk beheerplan kan ook, onder voorwaarden, een toestemmingsbesluit zijn voor beheer en jacht. Dit betekent dat er geen andere omgevingsvergunning meer nodig is voor de uitvoering van het beheerplan. In sommige gevallen zijn beheerplannen nu al op deze wijze opgesteld, maar deze bouwsteen beoogt een zekere mate van harmonisatie.

Door een dergelijk effectgericht faunabeheer wordt de escalatieladder (afschot: nee, tenzij) verder geoperationaliseerd.

Voor deze wijziging is wellicht geen wetswijziging nodig, maar wel aanpassingen in regelgeving.

Mogelijke consequenties

- Effectgericht werken zal waarschijnlijk leiden tot een aanpak die meer doelmatig en planmatig is, en waarbij vooral ook wordt gekeken naar de effecten van beheer. Het zal op den duur leiden tot schadebeperking en meer inzicht in de effectiviteit van verschillende maatregelen.
- Dit vraagt een betere onderbouwing door data en monitoring bij het opstellen van een faunabeheerplan. Deze onderbouwing is echter nu al vaak nodig voor vergunningverlening.
- Er kan meer geleerd worden over de effectiviteit van faunabeheer.

Effecten

Probleemoplossend vermogen

- Het opstellen van dergelijke plannen vraagt een grotere inspanning en zal zich in de tijd moeten ontwikkelen, aangezien er waarschijnlijk nog onvoldoende data beschikbaar is. Het proces van vergunningverlening wordt vereenvoudigd door de koppeling aan een toestemmingsbesluit.

Maatschappelijke effecten op beleidsdoelen

Effectgericht faunabeheer stelt de verschillende doelen maatschappelijke doelen centraal en biedt dus de mogelijkheid gericht te sturen op de verschillende beleidsdoelen. Er vindt namelijk een betere onderbouwing en betere alternatievenafweging plaats.

Uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid

De invoering van effectgericht faunabeheer zal een groter beroep doen op data en monitoring. Bovendien leidt de harmonisatie tot meer noodzaak voor onderlinge afstemming. De handhaafbaarheid is beter mogelijk, aangezien er duidelijk gekeken wordt welke effecten moeten worden bereikt. In de uitvoering kan draagvlak bij wildbeheereenheden een probleem zijn, aangezien zij zich vooral moeten richten op het realiseren van maatschappelijk doelen en minder op bepaalde omvang van het afschot.

Kosten

De invoeringskosten zullen hoger zijn, aangezien er meer moet worden geïnvesteerd in monitoring en data. De uiteindelijke kosten zullen lager worden door het effectgericht beheer (minder schadevergoedingen) en minder inspanningen voor vergunningverlening.

Combinatie van mogelijke bouwstenen en beleidsopties

Deze bouwsteen is mogelijk te combineren met alle bouwstenen en beleidsopties.

Bouwsteen C: verdere decentralisatie

Korte omschrijving
In deze bouwsteen vervallen de landelijke vergunningvrije activiteiten en de landelijke wildlijst. Provincies krijgen volledige verantwoordelijkheid voor jacht en faunabeheer. De lijst van soorten waar de jacht op geopend kan worden staat vermeld in de wet, maar het besluit om de jacht op deze soorten te openen, of niet, wordt een provinciale bevoegdheid. Het Rijk bewaakt het duurzaam voortbestaan van soorten op landelijk niveau door een beleidskader aan provincies te bieden. Deze bouwsteen sluit aan bij de algehele decentralisatie van het natuurbeleid.
Mogelijke consequenties
<ul style="list-style-type: none">• Er ontstaat een diversiteit aan beleid rond jacht en faunabeheer. Provincies kunnen wel kiezen voor vrijwillige onderlinge harmonisatie.• Verder verlies van uniformiteit door verschillen per provincie.• Landelijk wordt regie gevoerd op de mogelijkheden tot jacht en faunabeheer op basis van het borgen van het duurzaam voortbestaan van een soort.• De afweging om de jacht wel of niet te openen en het wel of niet verlenen van tegemoetkomingen voor soorten waarop de jacht geopend kan worden komt bij dezelfde partij te liggen (de provincies).
Effecten
Probleemoplossend vermogen <ul style="list-style-type: none">• Duidelijkere scheiding van verantwoordelijkheden tussen Rijk en provincies, die aansluit bij de decentralisatie. Tegelijkertijd kan er een lappendeken van beleid ontstaan door provinciale verschillen als er geen goede afstemming is.
Maatschappelijke effecten op doelen <ul style="list-style-type: none">• <i>Beschermen</i>: er kunnen grotere regionale verschillen qua bescherming optreden.• <i>Schadebeperking</i>: provinciegrensoverschrijdende soorten kunnen complexer te beheren zijn, wat kan leiden tot hogere schades, aangezien alle provincies verschillend beleid kunnen voeren.• <i>Benutten</i>: Provinciale verschillen in benuttingsopties leiden tot uiteenlopende uitvoeringspraktijken.
Uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid <p>Er zijn geen landelijke vergunningvrije activiteiten of wildlijst meer. De uitvoerbaarheid wordt hierdoor iets versimpeld voor het Rijk. Tegelijkertijd dient er wel een kader vanuit het perspectief van de systeemverantwoordelijkheid van het Rijk te worden opgesteld. Provincies weten duidelijker waar ze aan toe zijn, maar krijgen ook meer afwegingen om te maken. Uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid zal complexer worden door meer verschillen per provincie.</p>
Kosten <p>De schadevergoedingen bij provincies kunnen waarschijnlijk afnemen. Voor de procedurekosten is dit onduidelijk. De uitvoeringskosten op rijksniveau zullen (licht) afnemen.</p>
Combinatie van mogelijke bouwstenen en beleidsopties <p>Deze bouwsteen is mogelijk te combineren met alle bouwstenen, uitgezonderd D, en alle beleidsopties.</p>

Bouwsteen D: gedeelde verantwoordelijkheid voor landelijk en regionaal beleid

Korte omschrijving

In deze bouwsteen wordt een landelijk faunabeheerplan opgesteld voor soorten met een bovenregionale impact, zoals groot wild, bevers en bepaalde vogelsoorten. Dit gebeurt in samenwerking met de provincies. De uitvoering hiervan blijft de verantwoordelijkheid van provincies, inclusief het verlenen van vergunningen. Deze bouwsteen kan spanning opleveren met de bestaande decentralisatie van natuurbeleid.

Voor deze bouwsteen is wellicht geen aanpassing nodig in wetgeving, maar wel in regelgeving.

Mogelijke consequenties

- Landelijke coördinatie vereenvoudigt het beheer voor soorten met een bovenregionale impact en voorkomt verschillende beleidsvoering per provincie.
- Het sluit minder goed aan op de volledige decentralisatie van natuurbeleid, maar weer beter aan bij de vraag om meer regie en vraag naar gelijke uitvoering ten aanzien van sommige soorten.

Effecten

Probleemoplossend vermogen

- Landelijke coördinatie vereenvoudigt het beheer voor soorten met grote impact. De totstandkoming hiervan kan echter complex zijn, aangezien afstemming met alle provincies moet plaatsvinden en er mogelijk meer maatschappelijke en politieke discussie kan ontstaan. Er zullen ook minder procedures zijn op een provinciaal niveau. Tegelijkertijd bestaat het risico dat het landelijk faunabeheerplan onvoldoende doorwerking heeft in de uitvoering, omdat provincies beperkt eigenaarschap ervaren.

Maatschappelijke effecten op doelen

- *Beschermen*: Voor soorten met een landelijk faunabeheerplan biedt dit meer garanties op landelijke bescherming en duurzaam beheer van soorten.
- *Schadebeperking*: Gericht landelijke aanpak voorkomt regionale verschillen in tegemoetkomingen van de soorten waarop landelijk faunabeheerplan is opgesteld.
- *Benutten*: voor sommige soorten wordt het speelveld voor benutten landelijk bepaald, dit geeft een eenduidiger kader.

Uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid

Deze bouwsteen vereist substantiële data voor een landelijk goed onderbouwd faunabeheerplan. De uitvoering ligt bij de provincies, wat de handhaafbaarheid complexer maakt. Tegelijkertijd zorgt een landelijke aanpak voor meer eenduidigheid.

Kosten

De schadevergoedingen en procedurekosten bij provincies zullen afnemen. Daartegenover zullen de uitvoerings- en mogelijk procedurekosten op rijksniveau toenemen.

Combinatie van mogelijke bouwstenen en beleidsopties

Deze bouwsteen is mogelijk te combineren met alle bouwsteen, uitgezonderd bouwsteen C, en alle beleidsopties.

Bouwsteen E: Andere taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden voor faunabeheereenheden en wildbeheereenheden

Deze bouwsteen is nog niet verder uitgewerkt. We willen graag verkennen welke opties jullie nog meer zien en welke we verder zullen uitwerken.

Korte omschrijving
<p>In het stelsel zouden er aanpassingen kunnen komen in de taken, bevoegdheden van faunabeheereenheden en wildbeheereenheden. Op dit punt zijn we nog zoekende, maar we zien vijf alternatieven voor faunabeheereenheden. De eerste vier gaan meer over de inrichting en verplichting van faunabeheer. De laatste gaat over het de verantwoordelijkheid van faunabeheereenheden:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Geen verplichte faunabeheereenheden: Het is aan de provincies zelf hoe ze faunabeheer willen vormgeven en het is niet verplicht om daarin verschillende maatschappelijke belangen te vertegenwoordigen.2. Alleen uitvoeringsgerichte faunabeheereenheden: In de faunabeheereenheid vindt de coördinatie en consultatie van het faunabeheer plaats, maar er is geen bestuur waar de belangen zijn vertegenwoordigd.3. Een faunabeheereenheid wordt aangevuld met kennis vanuit de provincie, waarin de provincie een procesrol vervult.4. De FBE blijft een vereniging of stichting met een bestuur waarin verschillende belangen zijn vertegenwoordigd. Hierin vindt echter een verschuiving plaats. Jacht als belang verdwijnt. Daarvoor in de plaats komen organisaties die opkomen voor andere relevante belangen, zoals wegbeheerders en burgerinitiatieven.5. Faunabeheereenheden krijgen een bredere verantwoordelijkheid en kijken ook naar faunaversterkende maatregelen in het kader van soortenbescherming. <p>Voor de taken van wildbeheereenheden zien we de volgende opties:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Wildbeheereenheden hebben geen rol in bescherming en schadepreventie. Hiervoor kunnen professionals worden ingehuurd, die onder andere een jachtakte hebben. Hierdoor kunnen organisaties zelf de regie nemen op eigen terrein (deze is onderdeel van bouwsteen A).2. Er worden (verdere) voorwaarden gesteld aan de governance van wildbeheereenheden, waardoor grote terreinbeheerders meer invloed krijgen op de werkwijze van de wildbeheereenheden.
Mogelijke consequenties
PM
Effecten
PM
PM

Beleidsopties

Hieronder worden verschillende beleidsopties besproken. Dit zijn kleinere onderdelen waarop veranderingen zouden kunnen plaatsvinden. Deze beleidsopties zijn te combineren met alle bovengenoemde bouwstenen en met elkaar.

Beleidsoptie 1: Periodieke heroverweging van besluiten rond jacht en faunabeheer

Eens per zes jaar (aansluitend bij de herziening van Natura 2000-beheerplannen) vindt er op provinciaal of rijksniveau een heroverweging plaats van de wildlijst of van soorten die in aanmerking komen voor vergunningvrije activiteiten, op basis van het duurzaam voortbestaan van een soort of de staat van instandhouding. Bij bepaling van de staat van instandhouding wordt ook gekeken naar de te verwachten toekomstige ontwikkelingen van populaties. Hierbij zou een integratie met actief soortenbeleid kunnen plaatsvinden.

Het effect van deze aanpassing is dat er periodiek een herziening mogelijk is en het beleid op basis van ecologische of maatschappelijke ontwikkelingen is aan te passen voor alle soorten. Tussentijdse aanpassingen blijven mogelijk als er onverwachte ontwikkelingen zijn in populaties.

Beleidsoptie 2: Wijze van bepalen duurzaam voortbestaan van een soort

Voor soorten van de Vogel- en Habitatrichtlijn is uitgewerkt hoe de staat van instandhouding moet worden bepaald. Echter, bij niet-EU-beschermde soorten is die uitwerking er niet. Een alternatieve maatstaf kan worden ontwikkeld om het duurzaam voortbestaan te borgen. Mogelijk draagt dit ertoe bij dat beheer van algemene soorten kan meebewegen met autonome veranderingen in het landschap.

De effecten van deze aanpassing zijn nog niet te overzien. Vanuit internationaal recht is het noodzakelijk het duurzaam voortbestaan van een soort te borgen. Bovendien moet een methodiek aansluiten bij de state-of-the-art methoden om dit te bepalen. De vraag is dus uiteindelijk welke methodiek er ontstaat voor niet-VHR-soorten en of dit een werkbare methodiek is. Indien daar inhoudelijk grond voor is, zou dit uiteindelijk kunnen leiden tot meer ruimte voor faunabeheer en benutting bij sommige niet-VHR-soorten.

Deze aanpassing heeft ook bredere gevolgen dan alleen op het gebied van jacht en faunabeheer voor vergunningverlening, aangezien deze methode ook gebruikt zou kunnen worden voor omgevingsvergunningen voor bijvoorbeeld bouwprojecten.

Beleidsoptie 3: Predatiebeheer en agrarisch natuurbeheer

Actief predatiebeheer van sommige soorten kan bijdragen aan het bereiken van de doelen rond agrarisch natuurbeheer in zowel open grasland als open akkerland. De specifieke gebieden voor agrarisch natuurbeheer zijn veelal provinciaal aangewezen. Het Rijk zou actief beheer van verschillende soorten, op voorwaarde dat er passief beheer plaatsvindt, preventieve maatregelen worden genomen en garanties zijn voor het duurzaam voortbestaan van een soort, mogelijk kunnen maken via vergunningvrije activiteiten. Op dit moment gaat het om de volgende predatoren: vos, steenmarter en zwarte kraai. Dit beleid wordt periodiek bijgesteld. Mogelijk is de juridische houdbaarheid beperkt door het mogelijk ontbreken van voldoende informatie op landelijk niveau.

Het effect zal zijn dat de bescherming van bepaalde soorten (vooral weide- en akkervogels) verbetert en dat actief beheer in Nederland op uniforme wijze plaatsvindt. Dit betekent dat agrarisch natuurbeheer minder last heeft van procedurele

belemmeringen. Bovendien wordt het gesprek tussen terreinbeherende organisaties en boeren versimpeld door een duidelijk nationaal kader.

Beleids optie 4 Versterken inzet preventieve maatregelen

4a Specifieke preventieve maatregelen worden landelijk een voorwaarde voor schadecompensatie

In de onderbouwing van actief beheer zijn preventieve maatregelen veelal een voorwaarde voor schadecompensatie. Dit kan echter verschillen per provincie en per soort. Door het nemen van preventieve maatregelen landelijk verplicht te stellen ontstaat een gelijk speelveld voor alle agrarische ondernemers.

Het effect van deze maatregel is dat er voor alle agrariërs dezelfde voorwaarden ontstaan voor actief beheer. Waarschijnlijk zal er een afname zijn van het noodzakelijk afschot en de schadevergoedingen.

4b Subsidieregeling voor preventieve maatregelen

Specifieke preventieve maatregelen komen in aanmerking voor een landelijke subsidieregeling. Deze maatregel leidt waarschijnlijk op termijn tot minder kosten voor schadevergoedingen en procedurekosten.

Voor deze optie is waarschijnlijk geen wetswijziging nodig.

Beleids optie 5: Uitbreiding wildlijst

Jacht kan plaatsvinden op een aantal soorten waarop internationale verdragen, met name de Vogel- en Habitatrichtlijn, de jacht toestaan en waarvan de populaties niet in hun duurzaam voorbestaan worden bedreigd. Dit geldt ook voor soorten zonder internationale bescherming, waarvan het duurzaam voortbestaan van de soort niet in gevaar is. Of de jacht op deze soorten wordt geopend is een besluit van het bevoegd gezag.

Er komen mogelijk meer soorten waarop de jacht kan worden geopend afhankelijk van de staat van instandhouding. Voor deze soorten is de jachthouder verantwoordelijk voor een redelijke wildstand. Voor schade door soorten die voor benutting in aanmerking komen worden geen tegemoetkomingen voor schade door de overheid verleend.

Beleids optie 6: Natuurschade nadrukkelijker onderdeel maken van de beleidscyclus

Naast landbouwschade wordt ook op een structurele wijze natuurschade meegenomen in de beleidscyclus (inclusief monitoring) om een afweging mogelijk te maken, waarbij ook natuurschade kan worden meegenomen. Dit betreft zowel natuurschade ten gevolge van fauna (bijvoorbeeld reeën die jonge aanplant opeten) als natuurschade ten gevolge van de jacht en faunabeheer. Deze maatregel maakt het mogelijk meer integraal naar de effecten van jacht en faunabeheer te kijken.

Voor deze optie is geen wetswijziging nodig.

Beleids optie 7: Mogelijkheid tot verplichting beheer

Bij een vastgesteld beleidskader kunnen grondeigenaren van terreinen verplicht worden om beheermaatregelen uit te voeren conform dit beleidskader. In deze optie wordt in bepaalde mate inbreuk gemaakt op het eigendomsrecht.

Deze maatregel leidt ertoe dat beheer meer gebiedsdekkend wordt uitgevoerd, en dus waarschijnlijk effectiever. Tegelijkertijd beperkt het de voorwaarden die grondeigenaren kunnen stellen aan faunabeheer. Waarschijnlijk leidt deze maatregel wel tot minder schadevergoeding. Er ontstaat potentieel wel een grotere schade aan de natuur door de negatieve effecten van faunabeheer.

Beleids optie 8: Onafhankelijke wetenschappelijke en maatschappelijke adviesraden

Beleids optie 8a: Wetenschappelijke adviesraad jacht en faunabeheer

Om versnippering te voorkomen, wordt een breed samengestelde landelijke wetenschappelijke commissie gevormd die zich buigt over het duurzaam voortbestaan van soorten gerelateerd aan de mogelijkheden voor jacht en faunabeheer, de effectiviteit van preventieve maatregelen, de ontwikkeling van schade door fauna en/of de gevolgen van afschot. De adviesraad geeft gevraagd en ongevraagd advies aan de regering en provincies over jacht en faunabeheer.

Dit leidt tot minder discussie over de effecten van jacht en faunabeheer en een gezamenlijk kennisbasis, waarvan gebruik gemaakt kan worden bij het opstellen van faunabeheerplannen.

Beleids optie 8b: maatschappelijk adviesraad jacht en faunabeheer

Daarnaast kan er een maatschappelijke adviesraad komen, die adviseert over de maatschappelijke acceptatie van beleidsvoorstellen met betrekking tot jacht en faunabeheer. In deze maatschappelijke adviesraad zijn de maatschappelijke belangen geborgd. Deze raad adviseert het bevoegd gezag onder andere over het wel of niet openen van de jacht op wildlijstsoorten, waarvan de wetenschappelijke raad heeft bepaald dat de populatie de jacht kan verdragen. Wanneer de bewindspersoon besluit over het openen van de jacht, zijn ook de provincies in deze maatschappelijke raad vertegenwoordigd, voor de koppeling met tegemoetkomingen.

Beleids optie 9: Aanvullende eisen jacht

Op basis van vergelijking met andere Europese landen en de situatie in Nederland wordt gekeken of de eisen voor jachtakte en jachthouder aanpassing behoeven. Hierbij zou het bijvoorbeeld kunnen gaan over kennis van preventieve maatregelen, specifieke vaardigheden bij het afschot van bepaalde soorten en/of een periodieke toets voor verlenging van de jachtakte

Beleids optie 10: Intrekken van de landelijke vergunningvrije gevallen

Zes soorten zijn op dit moment landelijk aangewezen als vergunningvrije gevallen: houtduif, zwarte kraai, kauw, Canadese gans, konijn en vos. De Raad van State heeft in april 2023 bepaald dat deze aanwijzing niet voldoende is onderbouwd en voor nieuwe faunabeheerplannen niet kan worden gebruikt. Voor houtduif, konijn en kauw is daarnaast de staat van instandhouding als ongunstig aangemerkt. Met de door de RvS gevraagde dubbele onderbouwing, zowel op landelijk als op provinciaal niveau, biedt de

landelijke aanwijzing geen voordelen meer ten opzichte van een provinciale aanwijzing of vergunning.

Vervallen bouwstenen en opties

De volgende bouwsteen en beleidsoptie zijn komen te vervallen:

Bouwsteen: Faunabeheer zonder wildlijst

Korte omschrijving
In deze bouwsteen is er geen wildlijst. Beheermaatregelen (inclusief afschot) worden ingezet om schade te beperken/voorkomen en om de biodiversiteit te ondersteunen.
Mogelijke consequenties
<ul style="list-style-type: none">• Door het wegnemen van de wildlijst, komt de nadruk te liggen op ecologisch behoud en bescherming van populaties waarbij regulatie/beheersmaatregelen kunnen worden genomen. Dit zorgt voor duidelijkheid en daardoor mogelijk afname van spanning.• Jagers hebben nog steeds een verantwoordelijke rol in beheer en schadebeperking.• Het weghalen van de wildlijst heeft draagvlak in de samenleving.• Mogelijk stoppen sommige jagers met beheer als zij niet kunnen jagen vanuit eigen belang op soorten die op een wildlijst staan.• Mogelijk zijn er financiële gevolgen voor bedrijven en individuen afhankelijk van commerciële en recreatieve jacht.
Waarom vervallen?
<ul style="list-style-type: none">• De juridische haalbaarheid van deze bouwsteen wordt ernstig betwijfeld. Het is mogelijk om inbreuk te maken op het eigendomsrecht als er een hoger maatschappelijk belang is. Bij een dergelijke inbreuk op eigendomsrecht moet er wel sprake zijn van proportionaliteit. Het structureel afschaffen van het jachtrecht tegenover het belang van de biodiversiteit is hoogstwaarschijnlijk niet proportioneel, aangezien er ook andere mogelijkheden zijn om de biodiversiteit te borgen, bijvoorbeeld door periodieke evaluatie van de staat van instandhouding in relatie tot het wel of niet openen van de jacht.• Ook voldoet deze bouwsteen niet aan het uitgangspunt dat jacht voor benutting mogelijk moet blijven.

Beleids optie: een maximum stellen aan een soort

De populatie van een bepaalde soort maximeren, indien dit aantal wordt overschreden kan er beheerd worden.

Waarom vervallen?

Populatiebeheer kan plaatsvinden op basis van negatieve maatschappelijke en ecologische effecten (onder andere exotenbeheer). Dit is al mogelijk binnen het huidige stelsel via onder andere faunabeheerplannen. Het beheer van dieren enkel en alleen, omdat een maximum wordt overschreden is in strijd met de intrinsieke waarde van dieren en staat op opgespannen voet met nationale en internationale wetgeving.